

WAGNERIANA CATALANA Nº 34 MAIG 2011

TEMA 10: ALTRES TEMES

TÍTOL: **UNA ARTISTA PER RECORDAR: CARME KARR (1865-1943)**

AUTOR: *Montserrat Vila*

Passo molt sovint pel carrer Carme Karr. Sabia que era una escriptora, però poc més. Va ser a la presentació del llibre que li va dedicar el seu net, Josep Maria Ainaud de Lasarte de l'Editorial Infiesta, a la qual em va invitar la Presidenta de l'Associació Wagneriana, que vaig aprofundir en el coneixement de l'esmentada escriptora

Carme Karr va néixer a Barcelona el 1865. El seu pare era de família bavaresa. En el segle XVIII Lluís Karr era Mestre de Capella del gran duc Zweibruckew; dos fills seus, durant la Revolució Francesa van anar a París. El petit, Henri Karr era compositor i pianista, director musical de la casa de pianos "Erard", casat amb Lluïsa Vernier, neboda del baró Herzeloque, cirurgià de l'exèrcit de Napoleó, dels quals va néixer Eugene, pare de Carme, enginyer, constructor de la columna de la Plaça de la Bastille. Cridat a Barcelona per l'Exposició Universal de 1888, va construir els lleons del monument a Colom; es va casar amb Emilia Alfonsetti d'origen italià. A Barcelona, socialment es feien amb l'ambient progressista on Carme va conèixer el seu marit Josep Mª de Lasarte i de Janer, de família militar originària del país basc, francmaçó, advocat, vinculat al món de Valentí Almirall i Rossend Arús. Paulina, germana de la Carme es va casar amb Miquel Bacells.

Carme publicà unes col·laboracions a "L'Avenç" el 1906: "Volves" i s'integrà al voltant de la revista "Joventut" (Joaquim Pena, Joan Maragall, Jeroni Zanné, Lluís Vía, Alexandre de Riquer) publicant articles amb el pseudònim "L'Escardot". Fan costat a Carme l'esposa d'Apel·les Mestres: Laura Radenez, la muller de Joaquim Pena: Germaine Aranda que era filla de Ferdinand Aranda, director d'orquestra del Sultà de Turquia. L'esposa de Frederic Pujolà, que havia portat l'afició per l'esperanto es deia Germaine Rebours. Eren dones franceses molt cultes casades amb catalans.

*Associació Wagneriana. Apartat postal 1159. 08080 Barcelona
[Http://www.associaciowagneriana.com](http://www.associaciowagneriana.com) info@associaciowagneriana.com*

Quan Joaquim Pena per diversos motius no podia fer les crítiques musicals a la col.laboració, les feia Carme amb el pseudònim "*Una liceista*". Tenia diferències amb la figura emergent del Noucentisme, Eugeni d'Ors "*Xenius*" i llavors Carme signava com "*Xenia*". Quan el 1906 va acabar la revista "*Joventut*", Francesc Mateu la va introduir a la "*Il.lustració Catalana*" col.laborant en el suplement mensual dedicat a la dona "*Feminal*" del 1907 al 1917. Cada número de "*Feminal*" incloïa una partitura que era una composició musical especialment de dones.

Carme Karr va donar a conèixer futures cantants com Rosa Culmell o Conxita Badía, futura sogra del seu net Josep M^a. Ainaud; també va donar a conèixer dibuixants com Lola Anglada, del món de teatre a Margarida Xirgu, pianistes com Paquita Madriguera i Mercedes Moner. A part de "*Joventut*", "*L'Avenç*" i "*Il.lustració Catalana*" va col.laborar entre d'altres, al "*Diario de Barcelona*", "*El Poble Català*", "*Revista de educación Cultura Femenina*" i "*La Nostra Parla*". Als Jocs Florals de Barcelona va guanyar un premi extraordinari amb "*La Vida de Joan Franc*". També va escriure obres teatrals: "*Caritat*", "*Raig de Sol*" i "*Ídols*".

Va musicar poemes d'Apel.les Mestres; "*Cançons*" (1903) de Victor Català; "*L'enamorat a l' enamorada*" de Miquel de Palol; "*Orquídia*" de Jeroni Zanné; "*Mossèn Uc*" i "*Madona Elisenda*". Es relacionava amb Felip Pedrell, Enric Granados i Antonio de Donostia, pare Caputxí. Carme creia en la música com un aspecte de formació, la mateixa teoria que tenia Valentí Almirall. La majoria d'obres que tocava al piano i cantava eren d'autors estrangers que li proporcionava Joaquim Pena traduïdes al català de Schubert, Schumann, Beethoven, Faure, Grieg o Bach.

La seva mort no va tenir ressò a la premsa (1843), època en què la premsa estava sotmesa a censura. Posteriorment se li va retre homenatge a l'Institut Català de la Dona de la Generalitat de Catalunya (11/2/1994) presidit per Jordi Pujol; interpretaren obres seves la pianista Mònica Pons i la soprano Dolors Aldea. Recordava Jordi Pujol en aquella diada que Carme Karr, Rosa Sensat i Francesca Bonnemaison (1872-1949) introduïren la idea que la dona havia d'exercir un altre paper a la Societat. També a l'Ateneu Barcelonès es

feren conferències glossant l'obra de Carme Karr, Teresa Pàmies, Mariàngela Cerdà i Isabel Segura.

Gracies a Josep Mª Ainaud de Lasarte i a l'Editorial Infiesta he conegut la figura d'aquesta escriptora que dóna nom a un carrer de Sarrià.

Montserrat Vila